

Una Maria Perpinyà rabiosament actual

De Maria Perpinyà coneixem sobretot la seva faceta literària, especialment la poètica; però, com apuntàvem en el número 18 (juliol 2012), fou també una dona compromesa amb la societat del seu temps: republicana, feminista i activista cultural i política, exercí de periodista i pronuncià discursos i conferències al costat de primeres figures de l'època en uns anys engrescadors, com els d'ara, en què ja es preparava un canvi polític a l'Estat espanyol que havia de dur a la proclamació de la República i a l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de 1932, anomenat també «de Núria», impulsat per Francesc Macià i aprovat en referèndum pel 99% dels votants.

Cal saber que Perpinyà signà, entre molts altres manifestos, el Manifest pro amnistia de les dones l'any 1930, que formà part de la Junta Directiva d'Acció Femenina (creada per la feminista i pacifista Carme Karr l'any 1931), organització que va demanar el vot de la dona en les eleccions, que fou membre destacada, juntament amb Pompeu Fabra i Josep Maria López-Picó, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i també presidenta de la Secció Femenina –no la confongueu pas amb aquella rànica institució falangista– d'Unió Democràtica de Catalunya.

Serveixi tot això de preàmbul per a fer notar que, tant el discurs com la poesia d'aquesta vergelitana d'idees avançades per l'època en què va viure, són d'una rabiosa actualitat: semblen fets just per als esdeveniments que s'estan produint al nostre país.

N'he triat un parell d'exemples, tots dos dels anys 1930-1931.

El primer el trobem en el llibre *La Unió Democràtica de Catalunya* i el seu temps (1931-1936), d'Hilari M. Ràguer, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 133-134. El capítol «UDC i l'Estatut» comença citant un acte d'afirmació patriòtica l'any 1932, on participà Manuel Carrasco i Formiguera, per a celebrar el primer aniversari de la República Catalana, i diu això:

[...] Després d'obrir l'acte el Dr. Vila d'Abadal, parla Josep Marlet [...]. La Sra. Maria Perpinyà de Jordà, presidenta de la Secció Femenina, evoca l'entusiasme de la República catalana presidida per Francesc Macià, però es dol de l'Estatut, que no satisfà del tot les nostres aspiracions i encara ens el volien retallar més: «Què hem d'esperar, doncs, de la capital de Castella? Les escorrialles del festí de la llibertat; aquesta llibertat invocada pomposament i que avui regategen a la nostra Pàtria [...]. Si es produeix l'avinentesa que ens fou oferta el 14 d'abril de l'any passat, cal preguntar ¿obriríem de la mateixa manera els catalans? Ben segur que ara, alligonats, ens comportaríem d'una altra manera.»

I, certament, al cap de vuitanta anys, els catalans tenim novament l'avinentesa de decidir el nostre futur, i com a poble hem respost d'una manera molt clara. Caldrà veure si els polítics també estan alligonats en aquesta recta final i en el darrer instant no anteposen, com malauradament solen fer, els interessos electorals al clam de la societat.

Però sóc optimista i, per tant, acabaré amb el segon exemple, el poema *El cant de demà*, publicat al diari *El Matí* el 27.10.1932. Fixeu-vos-hi bé: sembla com si Maria Perpinyà, traspasant la barrera del temps, l'hagués dedicat a aquesta nostra societat civil actual, encapçalada per l'ANC, Òmnium Cultural, l'AMI..., a aquesta ciutadania coratjosa i unida, als anònims voluntaris que dia rere dia esgarrapen hores d'oci per dedicar-les, il·lusionats, a forjar un futur millor per a la Catalunya independent que ja s'albira.

EL CANT DE DEMÀ

*Endavant, Catalunya, que els camins són oberts
i els lligams són a la terra per sempre.*

—Bella terra ja lliure! Llibertat! —cridarem.

Que ens responguin les veus de la mar i la serra.

*Tant de temps que visqueres, Catalunya, en l'oblit,
amb un núvol entorn de silenci i tenebra...*

Ara parles i et sent tot el món

i et contemplen de lluny triomfant i serena.

*Són tan bells, Catalunya, tos destins flamejants,
que ja ens fuig el record de passades misèries.*

Ara és l'hora de lluita i d'amor,

de l'amor que ens farà la victòria més bella.

MÀRIAM SERRÀ